

Referat af Skt. Johannes Landemode den 16. juni 2010

Deltagere i landemodet:

Biskop Peter Fischer-Møller, stiftamtmand Vibeke Larsen, domprovst Jens Gunner Arendt, provsterne Niels Arnberg, Lena-Margrethe Rafn, Jørn Noe, Ernst Otto Diderichsen, Finn Dyrhagen, Lars Munch, Mette Magnusson, Anne Bredsdorff, Torben Hjul Andersen, Connie Bondesen Beier, Vagn Birk Jensen, Lars Poulsen og John Salling.

Endvidere deltog stiftskontorchef Helle Saxil Andersen og stiftsfuldmægtigene Tine S. Dreier og Ida Normann (referenter).

1. Biskoppen byder velkommen.

a) Velkomst og godkendelse af dagsorden.

Biskoppen bød velkommen med en særlig velkomst til John Salling, der er ny provst for Tryggevælde Provsti og deltog i landemodet for første gang, og til stiftamtmand Vibeke Larsen, der fratræder sin stilling til efteråret og dermed deltog i landemodet for sidste gang.

Dagsordenen blev godkendt.

b) Fastsættelse af mødetidspunkt for kommende møder i foråret. Der er allerede aftalt et møde i efteråret til den 27. oktober 2010.

Det er hensigten at provsterne skal mødes fire gange om året. Ud over det møde, der allerede er aftalt til den 27. oktober 2010, blev følgende mødedatoer aftalt:

onsdag den 12. januar 2011

tirsdag den 5. april 2011

onsdag den 22. juni 2011 – Skt. Johannes Landemode

2. Forslag om udarbejdelse af en vejledning til præster vedrørende konflikten mellem tavshedspligt og indberetningspligt? v/provst Torben Hjul Andersen.

Torben Hjul Andersen sagde, at punktet i mellemtiden var blevet uaktuelt, da Kirkeministeriet har lagt en vejledning på intranettet.

Han spurgte, om han kunne sige til præsterne at de kunne henvende sig til provst eller biskop, hvis de var i tvivl. Det bekræftede biskoppen at de kunne. Det blev dog understreget at tavshedspligten er personlig. Biskoppen sagde, at man kort kunne skitsere reglerne på den måde, at præsten er forpligtet af sin tavshedspligt hvis der er tale om noget bagudrettet, men at tavshedspligten tilsidesættes af indberetningspligten hvis man ved at indberette kan forebygge overgreb og alvorlige forbrydelser. Der er en skærpet indberetningspligt for så vidt angår børn og unge under 18 år.

3. Liturgisk selvtægt v/provst Lars Poulsen.

Lars Poulsen ønskede at drøfte, hvor grænsen går mellem frisk imødekommenhed og præstens selvscenesættelse. Det var hans opfattelse, at man i flere tilfælde ikke længere bare fortolker liturgien, men helt ændrer den. Han spurgte, hvornår han som provst burde gribe ind.

Biskoppen sagde, at ritualerne skal følges, og hvis man ændrer i liturgien skal præst og menighedsråd i fællesskab søge biskoppen om tilladelse hertil. Af ansøgningen skal det fremgå, hvad man vil opnå. Forsøget skal løbe over en bestemt periode og der skal være en evaluering. Dette gælder kun de ordinære gudstjenester. Der er større frihed ved f.eks. børnegudstjenester.

4. *Dokumentation for kostprisen på navneændringer v/provst Lars Poulsen.*

Lars Poulsen ønskede at drøfte rimeligheden i at man skal opkræve et gebyr på 450 kr. for at gennemføre en navneændring. Det syntes han var dyrt i forhold til den tid, man brugte på navneændringen. Han syntes ikke det harmonerede med gebyrprincippet og henviste til alle de beregninger, der blev lavet på kirkegårdsområdet.

Biskoppen sagde, at dokumentationen for udgiften på 450 kr. findes i lovens forarbejder. Man har også ønsket, at gebyret skulle være en adfærdsregulerende foranstaltning (mindske lysten til meget hyppige navneskift).

5. *Menighedsrådene som arbejdsgivere – opfølgning på tidligere drøftelse v/provst Niels Arnberg.*

Niels Arnberg orienterede om, at han/udvalget ikke har modtaget så mange tilbagemeldinger fra de øvrige provster på udvalgets forespørgsel af 6. februar 2010 – genfremsendt til provsterne den 18. marts 2010 - og derfor ønskede han at vide, om provsterne gerne så at udvalget arbejdede videre, eller om udvalget blev nedlagt.

Biskoppen fandt, at det er et vigtigt område, at det ikke er ønskeligt med DJØF'isering på provstikontorerne og at det ville være bedst med en fælles måde at klare tingene på. Biskoppen foreslog, at der af stiftets provstiudvalg i fællesskab ydes økonomisk tilskud til stiftsøvrigheden, svarende til en fuldtidsansat person, ansat og aflønnet efter AC-overenskomsten, samt udgift til overhead på 40% til at stiftsøvrigheden kan stille konsulentbistand til rådighed over for stiftets menighedsråd. Biskoppen oplyste, at der er nedsat en kirkeministeriel arbejdsgruppe med deltagelse af repræsentanter fra LAM, provsterne, stifterne og Kirkeministeriet der skal arbejde med en fremtidig model for, hvor de forskellige opgaver der er knyttet til ansættelsesområdet for kirkefunktionærer mest hensigtsmæssigt kan placeres.

Samtlige provster med undtagelse af provsten for Holbæk Provsti, der har ansat provstikonsulent Peder Gundersen til at yde menighedsrådene juridisk og praktisk bistand på kirkefunktionærområdet, tilkendegav, at de ivrigt vil arbejde for at få provstierne til at yde økonomisk tilskud, således at der fra stiftets side kan stilles konsulentbistand til rådighed.

6. *Honorarudvalgets forslag – drøftelse af tvivlsspørgsmål v/provst Niels Arnberg.*

Niels Arnberg ønskede at drøfte en fra formanden for Gundsømagle Menighedsråd Anna Bjergvang modtaget skrivelse af 20. marts 2010 med bilag, hvori hun havde stillet forskellige spørgsmål til de af landemodet vedtagne retningslinjer for fastsættelse af størrelsen af honorar for bestridelse af diverse poster i menighedsrådet. Henvendelsen, herunder forslag til besvarelse af de enkelte punkter, blev drøftet. Udvalgets forslag til besvarelse er efterfølgende mailet fra Niels Arnberg til Jens Arendt med kopi til stiftets provster til brug for Roskilde Domprovstis Provstiudvalgs besvarelse over for Anna Bjergvang.

7. *Orientering m.v. fra biskoppen.*

a.) *Biskoppen giver en almindelig oversigt over udviklingen i stiftet siden sidste landemode.*

Siden Skt. Johannes landemode i 2009 har der været Skt. Dionysii landemode i november måned og derudover to andre mere uformelle møder i marts og oktober måned med deltagelse af biskoppen og stiftets provster.

Biskoppen har sammen med størstedelen af stiftets provster deltaget i efteruddannelsen "Kald og kompetence", hvilket har været til almindelig glæde og gensidig inspiration.

Der var i 2009 programsat to møder med præsternes tillidsmænd, hvoraf et planmæssigt blev afviklet i foråret, mens efterårsmødet blev udskudt til og afviklet i februar 2010. Tillidsmændene er glade for disse møder.

Det traditionsrige konfirmandarrangement for 3-4.000 af stiftets konfirmander blev i 2009 afviklet i Roskilde Domkirke i samarbejde med Rollespilsakademiet. Temaet var de 7 dødssynder. Rollespilsakademiet er også i 2010 hovedkraften i konfirmandtræffet. Dette års tema bliver dog et andet, nemlig "Hvad koster nåde – nåde koster gratis". Konfirmandtræffet ligger i anden uge af november. Præsterne vil denne gang blive bedt om at møde i ornat.

Søndag den 21. marts 2010 blev der afholdt et spændende, men desværre ikke meget velbesøgt stiftsmøde i Ringsted Kongrescenter, hvor emnet var "Kirken og kommunikation". 350 menighedsrådsmedlemmer, præster og kirkeligt ansatte deltog i stiftsmødet. Reklamemanden og præsteægtefællen Jørgen Michael Rasmussen fra firmaet Brandbrother kom med et gennearbejdet oplæg til, hvordan kirken kan tænke helt nyt, når det gælder kommunikation. Derudover var der en spændende paneldrøftelse om emnet, uddelingen af Palladius-prisen og musikalsk underholdning ved Sjællands Kirkemusikskole. Næste års stiftsmøde forventes afholdt den 27. marts 2011 i Ringsted.

Som følge af indgåelse af nye overenskomster på kirkefunktionærområdet afviklede stiftet i samarbejde med Kirkeministeriet og Landsforeningen af menighedsrådsmedlemmer et stort informationsmøde i Osted Hallen den 20. oktober 2009. Efterfølgende blev der fulgt op på dette overordnede orienterende møde ved afholdelse af "konsultationer" i de enkelte provstier samt intensivering af stiftets telefoniske rådgivning i forbindelse med implementeringen af de nye regelsæt. De nye overenskomster har givet travlhed på stiftskontoret. Stiftets lønmedarbejdere har været i kontakt med 205 sogne alene i forbindelse med de nye overenskomster. Ansættelsesvilkår for 12-1300 medarbejdere er blevet gennemgået og 500 er omlagt til ny overenskomst.

Affødt af nye bestemmelser om folkekirkens konsulentordninger har der lokalt været opslag og besættelse af stillingerne som bygningskonsulent og kirkegårds-konsulent. Øvrige konsulentstillinger (orgel, klokke, varme og energi) har også været opslået på landsplan og er nybesat.

Stiftets antal af præstestillinger blev i 2009 forøget med 1 årsværk, og endnu 1 stilling pr. 1. april 2010, så stiftet nu råder over 251,1 årsværk, svarende til 276 personer ansat i præstestillinger i stiftet. 230 sognepræster er ansat i faste tjenestemandstillinger, mens 46 er overenskomstansatte sognepræster. Af de 46 stillinger er 5 helt og 21 delvist kirkekassefinansierede. Roskilde Stift er et af de stifter, der har flest kirkekassefinansierede stillinger. Stiftet har 1 sognepræstestilling besat på flexjobsvilkår. Der er 5 valgmenighedspræster ansat i stiftet.

Til stiftet er desuden knyttet et antal konsulenter, der varetager opgaver som religionspædagogisk konsulent, virksomhedspræster, web-redaktør på stiftets hjemmeside og journalistisk medarbejder. I december måned blev der ansat en musikpædagogisk konsulent. Konsulentstillingerne finansieres alle af det bindende stiftsbidrag.

Der arbejdes fortsat på at oprette nye stillinger. Biskopperne har indbyrdes aftalt en justering af fordelingen af præstestillingerne på landsplan. For Roskilde Stifts vedkommende betyder det at vi ud over de to stillinger vi allerede er tilført i 2009 og 2010 har 6,60 stillinger ”til gode”.

Stiftets præstebevilling rækker imidlertid ikke til at få alle ønsker opfyldt. Bevillingen er fordelt således, at der er sikret alle stifter penge til at aflønne alle normerede årsværk i årets 12 måneder. Vi har altså penge nok til de normerede 251,1 årsværk, men penge til lokalløn/studieorlov, vikarer, omklassificeringer m.v. kan kun fremskaffes ved at operere med begrebet ”ledigheds måneder”.

Udgifter til udmøntning af lokalløn i 2010 skal afholdes inden for de ovenfor angivne bevillingsrammer.

I Roskilde Stift er 2.134.692 kr. afsat til lokalløn. Skal hele denne pulje udmøntes svarer det til at vi hele året skal friholde 4-5 stillinger.

Der er i 2010 allerede udmøntet 12 studieorlovs. Tillægget til beredskabspræsterne skal afholdes af lokallønspuljen. Der er endnu ikke truffet afgørelse om hvorfra pengene til driftsomkostningerne skal komme, så foreløbig lægger stiftet ud.

Der har været store udgifter af præstebevillingen til at betale for ikke afholdte særlige feriefridage. Biskoppen bad provsterne om at pålægge præsterne til at afholde de særlige feriefridage. Provsterne kan kræve at dagene afholdes. De skal varsles med 1 måned, hvis de ikke er afholdt eller aftalt afholdt pr. 1. januar.

”Teamsamarbejdsprojekt for præster i Roskilde Stift” i Kirkeministeriets regi er nu afsluttet og har været rigtig spændende. Rapporten er udsendt med dagsordenen og er lagt på stiftets hjemmeside, og den kan forhåbentlig tjene som inspiration for andre præster. Domprovsten understregede at selve processen havde været vigtig.

Biskoppen udtrykte glæde over at så mange provster gav sig tid til at være med til Roskilde Stifts Præstestævne på Liselund den 25. til 27. maj 2010 med emnet ”Det 20. århundrede – and what’s in it for me?” Der har været overvejende positive tilbagemeldinger på præstestævnet. Der er Roskilde Konvent den 6. oktober 2010.

I forbindelse med ansættelse af en ny provst i Tryggevælde Provsti var der planer om at etablere forsøg med provstisamarbejde mellem Tryggevælde og Køge med henblik på at koble præster med særlige kompetencer på som aflastning for provsterne og som medspillere i et ”ledelsesteam”.

Man ønsker et øget samarbejde med kirkemusikskolen her i byen. Biskoppen er valgt som formand for bestyrelsen. Om salmesangsprojektet kan fortælles, at vi arbejder på en konference i november: 7+7 (syv år siden salmebogen udkom og 7 år til Lutherjubilæet). Man skal drøfte hvad man ønskede med den nye salmebog? Hvordan er det gået og hvor bevæger salmesangen sig hen nu? Der er flere salmetiltag i stiftet.

Stiftsrådet er nu kommet godt i gang. Det er spændende og kan tjene som god inspiration. Budgetramme for det bindende stiftsbidrag for 2011 er fastsat til 3.400.000 kr. Endeligt budget

for det bindende stiftsbidrag 2011 fastlægges inden 1. november 2010. Udvalget besluttede på sidste møde, hvilke udvalg man vil nedsætte.

Folkekirken og klimaet er fortsat et vigtigt tema. Der vil også i forbindelse med COP16 i Cancun blive opfordret til at afholde klimagudstjenester med tilhørende klokkeringning.

Der har været afholdt en temadag for organisterne 3. juni 2010. Det var en god dag, men fremmødet var ikke så stort – kun 32 deltagere. Dagen vil blive afholdt i april måned næste gang.

Forslag om bloktilskudsordning inden for folkekirken er nu endeligt bortfaldet. Lovforslag om åremålsansættelse af biskopper og forhøjelse af aldersgrænsen for sognepræsters pligtige afgangsalder blev ikke vedtaget i denne folketingsssamling, men genfremsættes måske til næste år.

Der er nedsat et udvalg, der arbejder med et vielsesritual for to af samme køn. I Roskilde Stift har der været 40 velsignelser af bøsser/lesbiske foretaget af i alt 15 præster.

Kunstner Bjørn Nørgaards forslag til Dronningens gravmæle er nu principgodkendt. (Der er tale om et kenotaf).

Alle stifterne offentliggør nu den tilfredshedsmåling, der som en del af stifternes resultatkontrakt med Kirkeministeriet blev udført i 2009. Tilfredshedsmålingen er en landsdækkende undersøgelse, der er gennemført blandt menighedsråd og provstiudvalg i efteråret 2009 og starten af 2010. Målingen tager afsæt i menighedsrådenes og provstiudvalgenes vurdering af, hvordan de oplever stiftsadministrationernes udførelse af deres opgaver.

Der offentliggøres både en landsrapport og en for det enkelte stift. Resultatet af Roskilde Stifts tilfredshedsundersøgelse ligger pænt, men man vil dog forsøge at forbedre nogle ting, navnlig vedrørende byggesager. Der vil i 2013 blive gennemført en opfølgende undersøgelse.

Mentorordningerne fungerer fint. På biskoppens spørgsmål herom sagde provsterne, at de ikke syntes, at der var behov for en nærmere præcisering af retningslinjer herfor.

8. *Drøftelse af, hvordan institutionspræsters kirkelige aktiviteter bør finansieres v/biskop Peter Fischer-Møller.*

Biskoppen sagde, at spørgsmålet havde været drøftet på et møde i stiftsrådet på baggrund af en ansøgning fra fængselspræsten i Jyderup om midler til en julefest. Stiftsrådet fandt at den slags udgifter burde kunne ligge lokalt.

Provsterne var enige i dette.

9. *Nedsættelse af et lille hurtigtarbejdende udvalg med henblik på at komme videre med overvejelserne omkring morgengudstjenesternes fremtid og balance mellem ordinære gudstjenester og særgudstjenester v/biskop Peter Fischer-Møller.*

Biskoppen sagde, at han fandt det vigtigt at gennemgå området grundigt, så der ikke bare blev givet enkelt-dispensationer.

Der blev på et tidspunkt nedsat et udvalg til at undersøge området, bestående af Mette Magnusson, Connie Beier, Anne Bredsdorff og biskoppen. Det blev besluttet at dette udvalg arbejder videre.

10. Drøftelse af lyst til/mulighed for studietur med provster engang i efteråret 2011 v/biskop Peter Fischer-Møller.

Provsterne tilsluttede sig biskoppens forslag om at prøve at undersøge om der var mulighed for at provsterne kan komme på en studietur engang i efteråret 2011. Det er vigtigt at der er et godt fagligt indhold, og provsterne drøftede på baggrund heraf hvor det kunne være relevant at tage hen, og hvilke input man kunne få de forskellige steder. Af mulige rejsemål blev nævnt Istanbul og Birmingham.

Biskoppen ville gå videre med at undersøge mulighederne for en studietur, herunder for finansiering af turen. Det blev nævnt, at det er vigtigt at datoer for en eventuel rejse meldes hurtigt ud.

11. Meddelelse om at stiftsrådet har besluttet at nedsætte et kommunikationsudvalg- og medieudvalg med biskoppen og Katrine Trautner som tovholdere v/biskop Peter Fischer-Møller.

Biskoppen orienterede om, at stiftsrådet har besluttet at nedsætte et kommunikations- og medieudvalg med biskoppen og stiftsrådsmedlem Katrine Trautner som tovholdere. Baggrunden for at nedsætte udvalget er, at man finder det upraktisk, at stiftets forskellige kommunikationsformer ligger i forskelligt regi. Hvis stiftsbladet skal ind under udvalget, betyder det at landemodet skal være villig til at slippe sit formelle greb om stiftsbladet.

Provsterne erklærede sig enige i at stiftets kommunikation bør samles, herunder stiftsbladet.

Biskoppen sagde, at provsterne senere ville modtage et egentligt forslag vedrørende strukturen for stiftets fremtidige kommunikation.

12. Drøftelse af den økonomiske situation i provstierne v/biskop Peter Fischer-Møller.

Biskoppen har lovet provsterne, at punktet drøftes hver gang der er provstemøde på grund af den pressede økonomiske situation, hvor der skal spares mange penge rundt omkring i provstierne.

Provsterne udvekslede erfaringer. Flere nævnte at krisen ikke kun var negativ. Der var en stor forståelse i sognene for at der skulle spares og en velvilje til at prøve at få mest mulig kirke for pengene. Endvidere var det en anledning til at udnytte mulighederne i de nye overenskomster.

Af konkrete tiltag nævnte Næstved Provsti, at de havde indgået et samarbejde med Bevaringscenter Næstved om en vurdering af tilstanden for provstiets altertavler, så man ikke fik brugt penge på at restaurere altertavler, der ikke havde et påtrængende restaureringsbehov, men hvor der måske var et meget aktivt menighedsråd.

Holbæk Provsti nævnte, at man havde lavet en fælles aftale om kalkning af kirkerne i hele provstiet.

Torben Hjul Andersen sagde, at det havde været en skuffelse med energirapporterne, som man havde haft store forventninger til at kunne bruge som et redskab til at prioritere energibesparelsesopgaver med henblik på både at spare CO₂ og penge. Men mange steder havde man slet ikke fået rapporterne. Lars Munch nævnte omkring energirapporterne, at det var et stort problem at kirkerne ikke havde været med, da det er dem der har det helt store energiforbrug.

Biskoppen nævnte, at man også kunne overveje at opnå besparelser ved at foretage fælles indkøb.

13. Folkekirkelige Skoletjenester v/biskop Peter Fischer-Møller.

Biskoppen nævnte, at der nu er en skoletjeneste – FISK i Køge, som nu er ved at indgå et samarbejde med Trykgevælde Provsti. I Ods og Skippinge Provsti er der også et nystartet projekt – KOST.

Det er planen, at der skal laves 5 skoletjenester i alt på Sjælland, som skal samarbejde med den religionspædagogiske konsulent. Det betyder, at 2-3 provstier skal gå sammen om hver skoletjeneste.

14. Orientering fra arbejdsgruppen vedrørende fælleskrematorium i Ringsted v/provst Torben Hjul Andersen.

Torben Hjul Andersen oplyste, at man er så langt, at de enkelte krematorie-ejende menighedsråd nu skal beslutte, om de vil indgå i samarbejdet. Der er sendt materiale ud til menighedsrådene den 4. juni 2010. Menighedsrådene har en frist til den 15. august til at træffe beslutning. Herefter skal sagen til Kirkeministeriet, der har lovet en hurtig behandling af sagen. Der skal være stiftende generalforsamling den 1. september 2010.

En åbningsbalance for krematoriet skal også godkendes. Hvert provsti skal indbetale 150.000 kr. Der vil blive sendt en fælles orientering og anmodning om betaling rundt. 2 provstier har allerede indbetalt.

Projektarbejdet har indtil nu kostet 2 millioner kr.

Biskoppen udtrykte en meget stor anerkendelse af Torben Hjul Andersens arbejde, og et stort håb om at projektet bliver til noget. Torben Hjul Andersen og biskoppen erklærede sig villige til at komme ud til menighedsrådene og provstiudvalgene, hvis der var behov for det i forbindelse med beslutningsprocessen.

15. Regnskaber m.v. for året 2009. Forelægges skriftligt og behandles kun, hvis der er bemærkninger til det fremsendte.

16. Fiscus ecclesiasticus (Understøttelseskassen for præstebørn). Regnskabet omdeles på mødet. Regnskabet godkendtes.

17. Domprovstens indstilling angående Fiscus ecclesiasticus (Understøttelseskassen for præstebørn).

Domprovsten indstillede, at 1 legatansøger tildeles 6.500 kr., 1 legatansøger tildeles 6.000 kr., 2 legatansøgere tildeles 5.000 kr., 1 legatansøger 3.200 kr., 2 legatansøgere 1.200 kr. og 1 legatansøger tildeles 1.000 kr. Endvidere, at 1 legatansøger tildeles 5.000 kr. i 3 år.

Indstillingen tiltrådtes. Enighed om at indstillingen fremover forelægges skriftligt.

18. Enkekassernes fællesbestyrelse for Roskilde, Lolland-Falster og Helsingør Stifter.

Det oplystes, at stiftamtmand Vibeke Larsen og domprovst Jens Arendt er udpeget som henholdsvis medlem og suppleant til fællesbestyrelsen for perioden 1. januar 2008 – 31. december 2012.

19. Domprovsten fremlægger regnskab for Stiftsbiblioteket.

Domprovsten fremlagde regnskabet, der godkendtes. Biskoppen orienterede om, at spørgsmålet om finansieringen af driften af Stiftsbiblioteket fremover sker via det bindende stiftsbidrag afventer stiftsrådets endelige godkendelse. Stiftsbiblioteket har 200 års jubilæum om 2 år, og et jubilæumsskrift er ved at blive planlagt.

20. *Biskoppen fremlægger regnskab for Biskop Axel Rosendals Fond.*

Biskoppen fremlagde regnskabet, der godkendtes.

21. *Biskoppen fremlægger regnskab og forelægger budget for Stiftsbladet.*

Biskoppen fremlagde regnskabet og omdelte budget, der godkendtes. Abonnementsprisen for 2011 er uændret på 130 kr. for menighedsrådsmedlemmer og andre. Biskoppen nævnte, at i og med at Stiftsbladet er lagt på Internettet er der sket en lille nedgang i antal af abonnenter.

22. *Uddeling af rejselegatet "Roskildepengene" v/provsten for Næstved Provstis vestlige distrikt Connie B. Beier.*

Sognepræst i Herlufsholm Pastorat Henning Marcher tildeles legatet "Roskildepengene" på 8.000 kr., der afholdes fuldt ud af Biskop Axel Rosendals Fond. Det vedtoges, at næste år indstiller provsten for Skælskør Provsti.

23. *Eventuelt.*

Biskoppen orienterede om uddannelsen "Teologi for lægfolk", anbefalede projektet og omdelte en folder desangående.